

Rondella = Kerek Őrtorony. Régente Pest (még a XVI. században is) falakkal volt körülveve, a keleti fal ott végződött, ahol ma a Váci ucca végződik, ott volt a Váci-kapu és közel hozzá volt egy saroktorony, ennek a neve köralakjánál fogva: rundella, azaz: rondella. (Nem mecses volt tehát a rondella, amint sokan magyarázzák.) Mint a pesti németek színház-helyisége 1774. aug. 14-én nyílt meg. Ekkor Berner Félix játszott itt gyermek-társulatával. Volt benne: 18 páholy, 49 zártszék, a földszinten és a II. emeleten karzat. Elfért benne: 500 néző. A rondella-színház a város tulajdona volt, az adta bérbe. 1807-ben már magyar előadásokat is tartottak itt. A színház magyar tagjai ez időben: Láng Ádám, Benke József, Sáska János, András Elek, Murányi Zsigmond és neje, Kántor Gerzon, Sáskáné, Kemény, Garzó, Rehákné Moór Anna, Simén Borbála stb. 1812. febr. 8-án zárult a németek részéről. A bécsi udvar rendeletéből — nehogy a magyarosodás előmozdítója lehessen e színház — a helytartótanács 1814. jún. havában elárverezték az épületet, majd 1815-ben lebontották. (A színháznak Ó-theátrum is volt a neve.) *(Erődi Jenő.)*

Rósa János. Az aradi színészet lelkes pártfogója volt, 1849-ben nagy áldozatot hozott a helyi magyar színészet megeremtéséért.

Roselle Anne, magyar énekesnő. (L. Gyenge Anna).

Rosen (Dufek) Julius, német vígjátékiró, sz. 1833. dec. 8-án, Prágában, megh. 1892. jan. 4-én, Görzben. Nálunk is bemutatott színművei: »Garibaldi«, boh. 1 felv. Megjelent a debreceni »Színházi emlely« 1868. évi kiadásában, a 11. oldalon. »A pénzügyminiszter jobb keze, azaz: plus-e vagy deficit?«, vj. 3 felv. (Eredeti címe: »Kanonenfutter«). Bem. 1869. nov. 13. Budai Népszínház. »Nagyás hóbortja«, boh. 3 felv. Ford. Kuliffay Ede. Bem. 1878. máj. 12. Nemzeti Színház.

Roskoványi Ágoston, nyitrai püspök 1884. okt. havában a helyi színház építé-

séhez 40.000 téglát adományozott, a színház fűtéséhez pedig ingyen fát ajánlott fel.

Rosmersholm, dráma 4 felvonásban. Irta Ibsen Henrik. Bem. Aalberg Ida (L. o.) finn társulata a Magyar Színházban, 1907. november 30-án. Személyek: Rosmer Johannes, Rosmersholm tulajdonosa, volt pap: Elo Kosti; West Rebekka: Aalberg Ida; Kroll, rektor, Rosmer sógora: Välsalmi Heikki; Brendel Ulrik: Laakso Reino; Mårtensgård Peder: Braxén Kaarlo; Welset asszony Braxén Helmi.

A Nemzeti Színház színpadra hozta: 1917. ápr. 14-én. Szereplők: Rosmer: Ódry Árpád; West Rebekka: Márkus Emilia; a többiek: Gál Gyula, Somlay Artur, Demjén Mari. A darabot Ambrus Zoltán fordította. Ibsen-ciklusok alkalmával a darabot több ízben felújították; Forgács Rózsi Kamaraszínháza is bemutatta. (1923. dec.)

»Rosmersholm« több, mint dráma és több, mint modern. Modern tragédia, sőt még talán annál is több: ez maga a modern tragédia, amely ilyen tökéletesen csak Ibsennek sikerült és neki is csak egyszer. Tragédiát írni, mai, modern emberekről, akik egész életüket egy vagy két szobában élnek le s akik életük legválságosabb pillanataiban egy asztalnál ülnek, egymással szemben, akik úgy érznek és úgy beszélnek, mint mi: ez a legnagyobb és a legnehezebb feladat, amelyet drámaíró maga elé tűzhet. Ibsen maga elé tűzte és a »Rosmersholm«-ban megoldotta.

Mi Rosmersholm? Egy régi úriház, egy régi család tulajdona, amelynek utolsó gazdája Rosmer lelkész, a család utolsó sarja. Ebben a régi úriházban nem hal meg soha a múlt, van is róla egy babona, hogy a halottak »rohanó fehér paripák alakjában visszajárnak«. Rosmersholmon a halottak nem tudnak elszakadni az élőtől és az élők nem tudnak elszakadni a halottaktól.

De ha egy kicsit jobban megnézzük ezt a Rosmersholmot, igen hamar rájövünk, hogy ez a hely nem északon van, nem Ibsen hazájában, vagy nem *csak* ott, hanem itt, minálunk, sőt, mi több: mibennünk. Minden gondolkodó és érző ember lelkének van egy kényes, titokzatos pontja, ahol régmúlt idők eszméi és érzései, örökségei és hagyó-